TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2017 m. sausio 26 d.*

„Apeliacinis skundas — Konkurencija — Karteliai — Belgijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Nyderlandų ir Austrijos vonios kambario įrangos rinkos — Sprendimas, kuriuo konstatuojamas SESV 101 straipsnio ir Europos ekonominės erdvės susitarimo 53 straipsnio pažeidimas — Kainų koordinavimas ir keitimasis neskelbtina komercine informacija — Vienas pažeidimas — Įrodymai — Baudos — Neribota jurisdikcija — Protingas terminas — Proporcingumas“

Byloje C-626/13 P

dėl 2013 m. lapkričio 29 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Villeroy & Boch Austria GmbH, įsteigta Mondzėje (Austrija), atstovaujama *Rechtsanwälte* A. Reidlinger ir J. Weichbrodt,

ieškovė,

kita proceso šalis:

Europos Komisija, atstovaujama M. Kellerbauer, L. Malferrari ir F. Ronkes Agerbeek, nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovė pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro pirmosios kolegijos pirmininko pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininko pavaduotojas A. Tizzano, teisėjai M. Berger, E. Levits, S. Rodin (pranešėjas) ir F. Biltgen,

generalinis advokatas M. Wathelet,

posėdžio sekretorius K. Malacek, administratorius,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2015 m. rugsėjo 10 d. posėdžiui,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinio advokato nuomone, nagrinėti bylą be išvados,

priima šį

* * Proceso kalba: vokiečių.

Sprendimą

1 Savo apeliaciniu skundu *Villeroy & Boch Austria GmbH* (toliau – V*illeroy & Boch Austrija*) prašo panaikinti 2013 m. rugsėjo 16 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą V*illeroy & Boch Austria ir kt. / Komisija* (T-373/10, T-374/10, T-382/10 ir T-402/10, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:455, toliau – skundžiamas sprendimas), nes šiuo sprendimu minėtas teismas atmetė jos ieškinį dėl 2010 m. birželio 23 d. Komisijos sprendimo C(2010) 4185 *final* dėl procedūros pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/39092 – Vonios kambario įranga) (toliau – ginčijamas sprendimas) panaikinimo, kiek šis su ja susijęs.

Teisinis pagrindas

Reglamentas Nr. 1/2003

2 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101 ir 102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 23 straipsnio 2 ir 3 dalyse numatyta:

„2. Komisija savo sprendimu gali skirti baudas įmonėms ar įmonių asociacijoms, jei jos tyčia ar dėl neatsargumo:

a) pažeidžia [SESV 101 arba 102] straipsnio nuostatas <…>

<…>

Vienai įmonei ar įmonių asociacijai – pažeidimo dalyvei skiriama bauda negali viršyti 10 % jos bendrosios apyvartos praėjusiais ūkiniais metais.

<…>

3. Nustatant baudos dydį atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę.“

2006 m. gairės

3 Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairių (OL C 210, 2006, p. 2, toliau – 2006 m. gairės) 2 punkte dėl baudų nustatymo nurodyta, kad „Komisija turi atsižvelgti į pažeidimo sunkumą ir trukmę“ ir kad „paskirta bauda negali viršyti Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies 2 ir 3 pastraipose nustatytų ribų“.

4 2006 m. gairių 37 punkte nustatyta:

„Nors šiose Gairėse nurodomas bendras baudų apskaičiavimo metodas, tam tikros bylos ypatumai ar būtinybė siekti atgrasomojo poveikio konkrečioje byloje gali pateisinti Komisijos nukrypimą nuo šių metodų ar nuo 21 punkte nustatytų apribojimų.“

Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

5 Su karteliu susiję produktai yra vonios kambario įranga, priklausanti vienam iš šių trijų prekių pogrupių: santechninės armatūros prekės, dušo uždangos ir jų priedai, taip pat keramikos prekės (toliau – trys prekių pogrupiai).

6 Ginčo aplinkybes Bendrasis Teismas išdėstė skundžiamo sprendimo 1–19 punktuose ir jas galima apibendrinti taip, kaip nurodyta toliau.

7 Ginčijamame sprendime Komisija konstatavo SESV 101 straipsnio 1 dalies ir 1992 m. gegužės 2 d. Europos ekonominės erdvės susitarimo (OL L 1, 1994, p. 3, toliau – EEE susitarimas) 53 straipsnio pažeidimą vonios kambario įrangos sektoriuje. Šis pažeidimas, kurį darė 17 įmonių, tęsėsi įvairias laikotarpiais nuo 1992 m. spalio 16 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d. ir tai buvo visuma antikonkurencinių susitarimų arba suderintų veiksmų Belgijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Nyderlandų ir Austrijos teritorijose.

8 Konkrečiai kalbant, ginčijamame sprendime Komisija nurodė, kad konstatuotą pažeidimą sudarė, pirma, minėtų vonios kambario įrangos gamintojų vykdomas kasmetinio kainų kėlimo ir kitų tarifų nustatymo elementų koordinavimas per reguliarius nacionalinių profesinių asociacijų susitikimus, antra, kainų nustatymas ar derinimas dėl konkrečių aplinkybių, kaip antai žaliavų kainų augimo, euro įvedimo, taip pat mokesčių už kelius nustatymo, ir, trečia, neskelbtinos komercinės informacijos atskleidimas ir keitimasis ja. Be to, Komisija konstatavo, kad kainos vonios kambario įrangos sektoriuje buvo nustatomos kasmet. Gamintojai nustatydavo kainoraščius, kurie paprastai galiodavo vienus metus ir kuriais buvo remiamasi esant komerciniams santykiams su didmenininkais.

9 *Villeroy & Boch Austrija* ir kitos ieškovės pirmojoje instancijoje, t. y. *Villeroy & Boch AG* (toliau – *Villeroy & Boch*), *Villeroy & Boch SAS* (toliau – *Villeroy & Boch Prancūzija*) ir *Villeroy & Boch Belgium SA* (toliau – *Villeroy & Boch Belgija*), veikia vonios kambario įrangos sektoriuje. *Villeroy & Boch* priklauso visa *Villeroy & Boch Austrija*, *Villeroy & Boch Prancūzija*, *Villeroy & Boch Belgija*, *Ucosan BV* ir šios dukterinių bendrovių, taip pat *Villeroy & Boch SARL* kapitalas.

10 2004 m. liepos 15 d. *Masco Corp*. ir jos dukterinės bendrovės, tarp kurių yra *Hansgrohe AG*, gaminanti santechninės armatūros prekes, ir *Hüppe GmbH*, gaminanti dušo uždangas, informavo Komisiją, kad vonios kambario įrangos sektoriuje egzistuoja kartelis, ir paprašė jas atleisti nuo baudų pagal Komisijos pranešimą apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 45, 2002, p. 3, toliau – 2002 m. pranešimas dėl bendradarbiavimo) arba, jei šis prašymas nebūtų patenkintas, sumažinti baudas, kurios joms gali būti skirtos. 2005 m. kovo 2 d. Komisija priėmė sąlyginį sprendimą atleisti *Masco* nuo baudos pagal šio pranešimo dėl bendradarbiavimo 8 punkto a papunktį ir 15 punktą.

11 2004 m. lapkričio 9 ir 10 d. Komisija atliko iš anksto nenumatytus patikrinimus kelių bendrovių ir nacionalinių profesinių asociacijų, veikiančių vonios kambario įrangos sektoriuje, patalpose.

12 2004 m. lapkričio 15 ir 19 d. *Grohe Beteiligungs GmbH* ir jos dukterinės bendrovės, taip pat *American Standard Inc*. (toliau – *Ideal Standard*) atitinkamai pateikė prašymus atleisti nuo baudų pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo arba, jei tas prašymas nebūtų patenkintas, sumažinti jų dydį.

13 2005 m. lapkričio 15 d.–2006 m. gegužės 16 d. laikotarpiu įvairioms bendrovėms ir asociacijoms, veikiančioms vonios kambario įrangos sektoriuje, įskaitant ieškoves pirmojoje instancijoje, išsiuntusi prašymus pateikti informacijos Komisija 2007 m. kovo 26 d. priėmė pranešimą apie kaltinimus ir jį išsiuntė visoms minėtoms bendrovėms.

14 2006 m. sausio 17 ir 19 d. *Roca SARL*, *Hansa Metallwerke AG* ir šios dukterinės bendrovės taip pat pateikė prašymus atleisti nuo baudų arba, jei šie prašymai nebūtų patenkinti, jas sumažinti pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo. 2006 m. sausio 20 d. *Aloys F. Dornbracht GmbH & Co. KG Armaturenfabrik* irgi pateikė tokį prašymą.

15 Po 2007 m. lapkričio 12–14 d. posėdžio, kuriame dalyvavo ieškovės pirmojoje instancijoje, kai 2009 m. liepos 9 d. jau buvo išsiųstas raštas, raginantis atkreipti minėtų bendrovių dėmesį į tam tikrus įrodymus, kuriais Komisija ketino remtis priimdama galutinį sprendimą, ir kai vėliau minėtoms ieškovėms buvo išsiųsti prašymai pateikti papildomos informacijos, Komisija 2010 m. birželio 23 d.

priėmė ginčijamą sprendimą. Sprendime ji konstatavo šio sprendimo 8 punkte aprašytą elgesį, kuris buvo bendro plano riboti konkurenciją tarp šio sprendimo adresačių dalis ir turėjo vieno bei tęstinio pažeidimo požymių, apimantį tris prekių pogrupius ir Belgijos, Vokietijos, Prancūzijos, Italijos, Nyderlandų ir Austrijos teritorijas. Šiuo klausimu minėta institucija pažymėjo, kad minėtas elgesys atitiko pasikartojantį modelį šešiose valstybėse narėse, dėl kurių Komisija atliko tyrimą. Ji taip pat nustatė, kad egzistuoja nacionalinės profesinės asociacijos dėl visų trijų prekių pogrupių, kurias pavadino „koordinavimo organizacijomis“, nacionalinės profesinės asociacijos, vienijančios narius, kurių veikla apėmė bent du iš trijų prekių pogrupių, jos pavadintos „daugiaprekėmis asociacijomis“, ir specializuotos asociacijos, vienijančios narius, kurių veikla apėmė vieną iš trijų prekių pogrupių. Galiausiai ji konstatavo, kad buvo centrinė įmonių grupė, kuri dalyvavo kartelyje skirtingose valstybėse narėse per koordinavimo organizacijas ir daugiaprekes asociacijas.

16 Komisijos nuomone, ieškovės pirmojoje instancijoje dalyvavo darant nagrinėjamą pažeidimą kaip šių asociacijų narės: *IndustrieForum Sanitär*, kuri 2001 m. pakeitė *Freundeskreis der deutschen Sanitärindustrie*; *Arbeitskreis Baden und Duschen*, kuri 2003 m. pakeitė *Arbeitskreis Duschabtrennungen* ir *Fachverband Sanitär-Keramische Industrie* (toliau – FSKI) Vokietijoje, *Arbeitskreis Sanitärindustrie* (toliau – ASI) Austrijoje, *Vitreous China-group* (toliau – VCG) Belgijoje, *Sanitair Fabrikanten Platform* Nyderlanduose ir *Association française des industries de céramique sanitaire* (AFICS) Prancūzijoje. Dėl pažeidimo Nyderlanduose Komisija ginčijamo sprendimo 1179 konstatuojamojoje dalyje iš esmės konstatavo, kad įmonėms, kurios dalyvavo darant šį pažeidimą, negali būti skirta bauda dėl pasibaigusios senaties.

17 Ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje Komisija nurodė įmones, kurioms skyrė sankcijas už SESV 101 straipsnio ir nuo 1994 m. sausio 1 d. EEE susitarimo 53 straipsnio pažeidimą dėl to, kad jos dalyvavo kartelyje vonios kambario įrangos rinkoje Belgijoje, Vokietijoje, Prancūzijoje, Italijoje, Nyderlanduose ir Austrijoje įvairiais laikotarpiais nuo 1992 m. spalio 16 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d. Kalbant apie ieškoves pirmojoje instancijoje, Komisija minėto sprendimo 1 straipsnio 1 dalyje skyrė sankcijas *Villeroy & Boch* už jos dalyvavimą darant minėtą vieną pažeidimą nuo 1994 m. rugsėjo 28 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d., o jos dukterinėms bendrovėms *Villeroy & Boch Austrija*, *Villeroy & Boch Belgija* ir *Villeroy & Boch Prancūzija* – už laikotarpius nuo 1994 m. spalio 12 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d.

18 Ginčijamo sprendimo 2 straipsnio 8 dalyje Komisija pirmiausia *Villeroy & Boch* skyrė 54 436 347 EUR baudą, antra, *Villeroy & Boch* solidariai su *Villeroy & Boch Austrija* – 6 083 604 EUR baudą, trečia, *Villeroy & Boch* solidariai su *Villeroy & Boch Belgija* – 2 942 608 EUR baudą ir, ketvirta, *Villeroy & Boch* solidariai su *Villeroy & Boch Prancūzija* – 8 068 441 EUR baudą. Bendra ieškovėms pirmojoje instancijoje skirtų baudų suma sudarė 71 531 000 EUR.

19 Apskaičiuodama šias baudas Komisija rėmėsi 2006 m. gairėmis.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

20 2010 m. rugsėjo 8 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai apeliantė pateikė ieškinį byloje T-373/10 dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo, kiek jis su ja susijęs arba subsidiariai – dėl jai skirtos baudos sumažinimo.

21 Grįsdama savo reikalavimus apeliantė Bendrajame Teisme tvirtino, kad Komisija nustatytą pažeidimą nepagrįstai pripažino vienu, sudėtiniu ir tęstiniu pažeidimu, ir subsidiariai nurodė, kad taip kvalifikuodama ji pažeidė pareigą motyvuoti, nes nepakankamai tiksliai apibrėžė nagrinėjamas rinkas. Be to, apeliantė nurodė, kad Komisija nepagrįstai nusprendė, jog ji dalyvavo kartelyje Austrijos rinkoje. Šiuo atžvilgiu apeliantė nurodė pažeidimo Austrijoje įrodymų nebuvimą. Galiausiai ji ginčijo savo

solidarią atsakomybę už skirtos baudos sumokėjimą ir nurodė, kad baudos apskaičiavimas buvo klaidingas, kad ji turėjo būti sumažinta atsižvelgiant į pernelyg ilgą administracinės procedūros trukmę ir kad ji buvo neproporcinga.

22 Subsidiariai apeliantė pateikė prašymą sumažinti jai skirtos baudos dydį.

23 Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas atmetė visą ieškinį.

Šalių reikalavimai

24 Apeliantė Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti visą skundžiamą sprendimą, nes juo Bendrasis Teismas iš dalies atmetė jos ieškinį,

— nepatenkinus šio reikalavimo, iš dalies panaikinti skundžiamą sprendimą,

— nepatenkinus šio reikalavimo, sumažinti jai skirtą baudą,

— nepatenkinus nė vieno iš šių reikalavimų – panaikinti skundžiamą sprendimą ir grąžinti bylą Bendrajam Teismui nagrinėti iš naujo ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

25 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti visą apeliacinį skundą kaip iš dalies nepriimtiną ir iš dalies akivaizdžiai nepagrįstą ir

— priteisti iš apeliantės bylinėjimosi išlaidas.

Dėl apeliacinio skundo

26 Apeliantė savo apeliacinį skundą grindžia keturiais pagrindais. Pirmasis pagrindas susijęs su teisės klaida, kurią Bendrasis Teismas padarė vertindamas Austrijoje tariamai padarytus pažeidimus. Antrasis pagrindas susijęs su Bendrojo Teismo teisės klaida konstatuojant sudėtinį ir tęstinį pažeidimą. Trečiasis pagrindas susijęs su aplinkybe, kad Bendrasis Teismas nepasinaudojo savo neribota jurisdikcija, kad atliktų skirtos baudos dydžio kontrolę. Ketvirtasis pagrindas susijęs su proporcingumo principo pažeidimu.

Dėl pirmojo pagrindo, susijusio su klaidingu Austrijoje tariamai padarytų pažeidimų vertinimu

Šalių argumentai

27 Savo pirmajame apeliacinio skundo pagrinde apeliantė tvirtina, kad Bendrojo Teismo išvados dėl Austrijoje tariamai padarytų pažeidimų nuo 1994 m. spalio 12 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d. yra teisiškai klaidingos ir turi būti pakeistos.

28 Konkrečiai kalbant, dėl 1994 m. Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 175 ir 176 punktuose pateikė platų Komisijos išvadų išaiškinimą ir taip pakeitė ginčijamo sprendimo motyvus, pažeisdamas SESV 296 straipsnio antrą pastraipą. Iš tikrųjų, priešingai, nei nusprendė Bendrasis Teismas, Komisija

ginčijamo sprendimo 299–301 konstatuojamosiose dalyse netvirtino, kad per 1994 m. vykusius ASI susitikimus buvo kalbama ne tik apie dušo uždangas ir santechninės armatūros prekes, bet ir apie vonios kambario keramikos prekes.

29 Dėl 1995–1997 m. Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 185, 190 ir 196 punktuose pažymėjo, kad apeliantė dalyvavo neteisėtose diskusijose, vykusiose per 1995 m. lapkričio 16 d., 1996 m. balandžio 23 d. ir 1997 m. spalio 15 d. susitikimus.

30 Vis dėlto dėl 1995 m. lapkričio 16 d. susitikimo apeliantė iš esmės tvirtina, kad ši išvada teisiškai klaidinga bent jau dėl to, kad Bendrasis Teismas atsakė ne į visus jos argumentus. Bendrojo Teismo pastabos dėl 1996 m. balandžio 23 d. susitikimo, pateiktos skundžiamo sprendimo 189 ir paskesniuose punktuose, kad nesvarbu, jog šios diskusijos buvo organizuotos didmenininkų prašymu, taip pat yra teisiškai klaidingos, nes yra alternatyvus visiškai teisėtas inkriminuojamo elgesio paaiškinimas – didmenininkai, veikiantys vonios kambario įrangos srityje, aiškiai reikalavo pateikti metinius kainoraščius iki konkrečios datos, kad galėtų paskelbti savo katalogus. Dėl 1997 m. spalio 15 d. susitikimo Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 194 punkte, be kita ko, peržengė SESV 263 straipsnyje numatytos teisėtumo kontrolės ribas, nes rėmėsi motyvais, kurių nebuvo Komisijos pranešime apie kaltinimus.

31 Dėl 1998 m. pažymėtina, kad Bendrojo Teismo pastabos dėl tariamo apeliantės dalyvavimo pažeidžiant kartelių teisę, pateiktos skundžiamo sprendimo 197 ir paskesniuose punktuose, taip pat yra teisiškai klaidingos, nes prieštarauja vienos kitoms. Iš tikrųjų Bendrasis Teismas minėto sprendimo 197–202 punktuose pažymėjo, kad Komisija nepateikė apeliantės dalyvavimo konkurencijos teisei prieštaraujančiose diskusijose 1998 m. įrodymų. Konkrečiai *Masco* liudijimas neįrodė tokio dalyvavimo. Taigi tai, kad Bendrasis Teismas to paties sprendimo 203 punkte toliau remiasi tuo pačiu *Masco* liudijimu, kad įrodytų, jog apeliantė neatsiribojo nuo neteisėto elgesio 1998 m., yra nelogiška. Be to, nei šis liudijimas, nei kiti minėtame 203 punkte nurodyti duomenys neleido įrodyti apeliantės atsiribojimo. Taigi Bendrasis Teismas taip pat pažeidė teismų praktikoje įtvirtintus teisinius principus, pagal kuriuos norint įrodyti, kad susitikimas neatitinka konkurencijos teisės, duomenų visumos pakanka tik kai jie įrodo susitikimų sistemingumą ir jų antikonkurencinį turinį ir kai šie duomenys yra pagrįsti įmonės pareiškimu, turinčiu didelę įrodomąją vertę. Nagrinėjamu atveju nė viena iš šių dviejų sąlygų nėra tenkinama.

32 Dėl 1999 m. pažymėtina, jog Bendrojo Teismo išvados, kad Komisijos pateikti įrodymai, konkrečiai – ranka rašytas 1999 m. rugsėjo 6 d. ASI susitikimo protokolas, kurį parengė *Ideal Standard*, pakankamai įrodo apeliantės dalyvavimą neteisėtose diskusijose, išdėstytos skundžiamo sprendimo 208 punkte, yra teisiškai klaidingos. Iš tikrųjų įmonės, kuri prašo sumažinti baudą pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, liudijimas negali būti laikomas pakankamu pažeidimo įrodymu, nes jo teisingumą ginčija kelios kitos dėl pažeidimo padarymo kaltinamos įmonės.

33 Dėl 2000 m. Bendrasis Teismas, remdamasis 2000 m. spalio 12 ir 13 d. ASI susitikimo protokolu, skundžiamo sprendimo 214 punkte nusprendė, kad, nepaisant tiesioginių apeliantės dalyvavimo antikonkurenciniuose veiksmuose tais metais įrodymų nebuvimo, „reikia konstatuoti, kad 1999 m. vykusių neteisėtų diskusijų poveikis buvo justi 2000 m.“ Tačiau šis protokolas, kurį Bendrasis Teismas, be kita ko, neteisingai aiškino, nėra pakankamas įrodymas šiuo klausimu.

34 Dėl 2001 m. pažymėtina, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 214–218 punktuose apeliantės dalyvavimą neteisėtose diskusijose grindė tik tuo, kad nurodomos 2000 m. vykusios neteisėtos diskusijos ir toliau darė poveikį. Grįsdamas savo išvadas Bendrasis Teismas tik nurodė ginčijamo sprendimo 652–658 konstatuojamąsias dalis, nepaaiškindamas, kodėl jo pastabos yra įtikinamos.

35 Dėl 2002 m. ir 2003 m. Bendrasis Teismas neatsižvelgė į apeliantės argumentus.

36 Galiausiai dėl 2004 m. pažymėtina, kad Bendrojo Teismo skundžiamo sprendimo 228 punkte pateiktos pastabos yra prieštaringos ir teisiškai klaidingos. Iš tikrųjų Bendrasis Teismas minėtame punkte nurodė, kad apeliantė, kuri nedalyvavo 2004 m. sausio 22 d. ASI susitikime, apie per jį priimtus konkurentų sprendimus buvo informuota per šio susitikimo protokolą, nors skundžiamo sprendimo 212 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, jog vien tai, kad ASI susitikimų protokolai iš principo turėjo būti siunčiami visiems asociacijos nariams, neįrodo, kad apeliantė iš tikrųjų su juo susipažino.

37 Komisija prašo atmesti pirmąjį ieškinio pagrindą.

Teisingumo Teismo vertinimas

38 Savo pirmajame pagrinde apeliantė nurodo įvairias Bendrojo Teismo vertinime padarytas klaidas dėl Austrijoje nuo 1994 m. spalio 12 d. iki 2004 m. lapkričio 9 d. tariamai padarytų pažeidimų.

39 Pirma, dėl apeliantės argumentų, susijusių su 1994 m., reikia konstatuoti, kad nagrinėjamu atveju apeliantė tik pakartoja jau pirmojoje instancijoje Bendrajame Teisme nurodytus argumentus. Tas pats pasakytina ir dėl argumentų, susijusių su 1996 m. balandžio 23 d. susitikimu.

40 Reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką apeliaciniame skunde turi būti tiksliai nurodytos sprendimo, kurį prašoma panaikinti, skundžiamos dalys ir teisiniai argumentai, kuriais konkrečiai grindžiamas šis prašymas. Šio reikalavimo netenkina apeliacinis skundas, kuris apsiriboja Pirmosios instancijos teisme jau pateiktų ieškinio pagrindų ir argumentų pakartojimu ir kuriame netgi nėra argumentų, kuriais būtent siekiama identifikuoti skundžiamame sprendime esančią teisės klaidą. Iš tiesų toks apeliacinis skundas tėra vien prašymas peržiūrėti Bendrajame Teisme pateiktą ieškinį, o tai nepriskiriama prie Teisingumo Teismo kompetencijos (žr., be kita ko, 2005 m. birželio 30 d. Sprendimo *Eurocermex / VRDT*, C-286/04 P, EU:C:2005:422, 49 ir 50 punktus bei 2006 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Reynolds Tobacco ir kt. / Komisija*, C-131/03 P, EU:C:2006:541, 49 ir 50 punktus).

41 Taigi apeliantės argumentai dėl 1994 m. ir 1996 m. balandžio 23 d. susitikimo turi būti atmesti kaip nepriimtini.

42 Antra, kalbant apie apeliantės argumentus dėl 1995 m. lapkričio 16 d. ir 1997 m. spalio 15 d. susitikimų, susijusius iš esmės su skundžiamo sprendimo nepakankamu motyvavimu, reikia priminti, kad pagal nusistovėjusią teismų praktiką pareiga motyvuoti neįpareigoja Bendrojo Teismo pateikti paaiškinimo, kuriame išsamiai ir vienas po kito būtų išnagrinėti visi ginčo šalių pateikti argumentai. Motyvavimas gali būti numanomas su sąlyga, kad iš jo suinteresuotiesiems asmenims aišku, dėl ko Bendrasis Teismas atmetė jų argumentus, o Teisingumo Teismui juo suteikiama pakankamai informacijos, kad jis galėtų vykdyti kontrolę (žr., be kita ko, 2009 m. balandžio 2 d. Sprendimo *Bouygues ir Bouygues Télécom / Komisija*, C-431/07 P, EU:C:2009:223, 42 punktą ir 2014 m. gegužės 22 d. Sprendimo *Armando Álvarez / Komisija*, C-36/12 P, EU:C:2014:349, 31 punktą).

43 Nagrinėjamu atveju Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 180–185 ir 192–196 punktuose išnagrinėjo ir atmetė apeliantės argumentus dėl pažeidimų Austrijoje, susijusius su šiais atskirais susitikimais. Prieš atmesdamas apeliantės argumentus kaip nepagrįstus Bendrasis Teismas dėl kiekvieno iš jų atsižvelgė į reikšmingus įrodymus ir į ginčijamą sprendimą. Taigi Bendrasis Teismas motyvavo skundžiamą sprendimą.

44 Vadinasi, apeliantės argumentai, nurodyti šio sprendimo 42 punkte, turi būti atmesti.

45 Kalbant apie 1997 m. spalio 15 d. susitikimą, be kita ko, reikia atmesti apeliantės argumentą, kad Bendrasis Teismas rėmėsi motyvais, kurie nebuvo nurodyti Komisijos pranešime apie kaltinimus. Iš tikrųjų reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 194 punkte rėmėsi ginčijamo sprendimo 295 ir 307 punktuose nurodytais motyvais. Apeliantė Bendrajame Teisme šiuo klausimu

nenurodė ginčijamo sprendimo ir pranešimo apie kaltinimus neatitikties. Todėl pagal nusistovėjusią teismų praktiką (be kita ko, žr. 2015 m. spalio 22 d. Sprendimo *AC-Treuhand / Komisija*, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 54 punktą) ji negali remtis šiuo argumentu, pateikdama apeliacinį skundą Teisingumo Teisme.

46 Trečia, dėl 1998 m. balandžio 30 d. ir birželio 18 d. susitikimų reikia pažymėti, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 199 punkte konstatavo, jog nė vienas iš Komisijos pateiktų įrodymų nepatvirtina apeliantės dalyvavimo darant pažeidimą. Vis dėlto minėto sprendimo 203 punkte Bendrasis Teismas aiškiai konstatavo, kad, nesant viešo apeliantės atsiribojimo ir atsižvelgiant į tai, jog 1997 m. spalio 15 d. susitarimo antikonkurencinis poveikis tęsėsi ir kitais metais, Komisija galėjo nuspręsti, kad apeliantė ir 1998 m. dalyvavo darant pažeidimą. Taip Bendrasis Teismas ne tik vykdė savo pareigą motyvuoti, suteikdamas galimybę šalims ginčyti jo argumentus, o Teisingumo Teismui vykdyti kontrolę nagrinėjant apeliacinį skundą, bet ir nepadarė jokios teisės klaidos, vertindamas įrodymus.

47 Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką daugeliu atveju išvadą apie antikonkurencinius veiksmus ar susitarimą reikia daryti remiantis tam tikru skaičiumi sutapimų ir požymių, kurie, įvertinti kartu, ir, nesant kitokio logiško paaiškinimo, gali būti konkurencijos taisyklių pažeidimo įrodymas. Kiek tai susiję būtent su kelerius metus trukusiu pažeidimu, pažymėtina, jog tai, kad nepateikta tiesioginių įrodymų dėl bendrovės dalyvavimo darant šį pažeidimą konkrečiu laikotarpiu, netrukdo pripažinti, kad pažeidimas truko ir šį laikotarpį, jei tokia išvada pagrindžiama objektyviais ir nuosekliais duomenimis; taip pat gali būti atsižvelgta į šios bendrovės viešo atsiribojimo nebuvimą (šiuo klausimu žr. 2015 m. rugsėjo 17 d. Sprendimo *Total Marketing Services / Komisija*, C-634/13 P, EU:C:2015:614, 26–28 punktus ir nurodytą teismo praktiką).

48 Bendrasis Teismas taip pat neprieštaravo pats sau ir nepažeidė pareigos motyvuoti, kai nusprendė, jog nors vien *Masco* pareiškimo nepakako įrodyti apeliantės dalyvavimo keičiantis informacija 1998 m., į jį kartu su kita informacija buvo galima atsižvelgti vertinant vienas kitą patvirtinančių duomenų visumą, aprašytą skundžiamo sprendimo 203 punkte, įrodinėjant, kad apeliantė ir 1998 m. nebuvo nutraukusi neteisėto elgesio.

49 Galiausiai apeliantės argumentai turi būti atmesti kaip nepriimtini, nes jais ginčijamas Bendrojo Teismo pateiktas faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimas. Iš tikrųjų pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką Teisingumo Teismas iš principo negali tikrinti Bendrojo Teismo pateikto įrodymų vertinimo. Kaip matyti iš SESV 256 straipsnio ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmos pastraipos, apeliaciją galima paduoti tik teisės klausimais. Bendrasis Teismas vienintelis turi kompetenciją konstatuoti ir vertinti reikšmingas faktines aplinkybes ir įrodymus, išskyrus atvejus, kai faktinės aplinkybės ir įrodymai iškraipomi (šiuo klausimu žr. 2003 m. spalio 2 d. Sprendimo *Salzgitter / Komisija*, C-182/99 P, EU:C:2003:526, 43 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

50 Ketvirta, dėl 1999 m. vykusių susitikimų reikia konstatuoti, kad, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 206 punkto, Komisija rėmėsi ne tik *Ideal Standard* prašymu atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, bet ir ranka rašytu 1999 m. rugsėjo 6 d. susitikimo protokolu, surašytu tą pačią dieną, kai vyko susitikimas, per kurį buvo daromas pažeidimas. Priešingai, nei tvirtina apeliantė, nereikia patvirtinti tokio įrodymo, kurio data nesutampa su šios bendrovės prašymu atleisti nuo baudos ar ją sumažinti, pateiktu pagal 2002 m. pranešimą dėl bendradarbiavimo, tačiau kuris parengtas faktinių aplinkybių susiklostymo metu, kaip tai skundžiamo sprendimo 207 punkte nurodė Bendrasis Teismas. Taigi minėtą argumentą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

51 Penkta, dėl 2000 m. spalio 12 ir 13 d. ASI susitikimo reikia konstatuoti, kad apeliantės argumentai grindžiami klaidingu skundžiamo sprendimo 214 punkto aiškinimu. Iš tikrųjų, priešingai, nei tvirtina apeliantė, Bendrasis Teismas, konstatuodamas, kad 1999 m. vykusios neteisėtos diskusijos turėjo

poveikį ir 2000 m., nesirėmė šio susitikimo protokolu. Be to, šiais argumentais iš esmės ginčijamas Bendrojo Teismo pateiktas įrodymų vertinimas, tačiau neįrodomas jų iškraipymas. Todėl atsižvelgiant į šio sprendimo 49 punkte nurodytą teismo praktiką jie yra nepriimtini.

52 Šešta, dėl 2001 m. apeliantės argumentai taip pat grindžiami klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu, todėl turi būti atmesti. Iš tikrųjų iš to sprendimo 215–218 punktų aiškiai matyti, kad Bendrasis Teismas nenurodė apeliantės dalyvavimo neteisėtose diskusijose 2001 m., nes diskusijos, vykusios 2000 m., turėjo poveikį ir 2001 m. Iš tikrųjų minėto sprendimo 215–217 punktuose Bendrasis Teismas rėmėsi šios bendrovės dalyvavimu įvairiuose 2001 m. vykusiuose susitikimuose, per kuriuos dalyviai susitarė dėl datos, kada kainoraštis bus siunčiamas didmenininkams, ir dėl kainų kėlimo datos, taip pat šių susitikimų suderinamumu su kitais 2000 m. ir 2001 m. vykusiais susitikimais, kuriuose minėta bendrovė nedalyvavo, tačiau per kuriuos ASI nariai kalbėjo apie konkretų kainų kėlimą nuo 2002 m. sausio 1 d.

53 Septinta, dėl apeliantės argumentų, susijusių su nepakankamu skundžiamo sprendimo motyvavimu, nes Bendrasis Teismas neatsižvelgė į jos tvirtinimus dėl 2002 m. ir 2003 m., pakanka konstatuoti, jog dėl kiekvieno reikšmingo susitikimo Bendrasis Teismas, prieš atmesdamas apeliantės argumentus kaip nepagrįstus, skundžiamo sprendimo 219–226 punktuose atsižvelgė į reikšmingus įrodymus ir ginčijamą sprendimą. Atsižvelgiant į šio sprendimo 42 punkte nurodytą teismų praktiką, jis neprivalėjo atsakyti į visus apeliantės argumentus. Todėl minėti apeliantės argumentai turi būti atmesti.

54 Galiausiai dėl apeliantės argumentų, susijusių su 2004 m. sausio 22 d. susitikimu, reikia konstatuoti, kad apeliantė jais ginčija Bendrojo Teismo pateiktą įrodymų vertinimą, nenurodydama jų iškraipymo. Todėl atsižvelgiant į šio sprendimo 49 punkte nurodytą teismų praktiką šie argumentai yra nepriimtini.

55 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad pirmąjį pagrindą reikia atmesti kaip iš dalies nepriimtiną ir iš dalies nepagrįstą.

Dėl antrojo pagrindo, susijusio su tuo, kad buvo daromas vienas ir tęstinis pažeidimas

Šalių argumentai

56 Antrajame pagrinde apeliantė pirmiausia tvirtina, kad pati vieno, sudėtinio ir tęstinio pažeidimo teisinė sąvoka yra nesuderinama su SESV 101 straipsniu ir EEE susitarimo 53 straipsniu, todėl negali būti taikoma. Iš tikrųjų ši sąvoka Sąjungos teisėje neturi jokio teisinio pagrindo. Be to, apeliantė tvirtina, kad skundžiamas sprendimas yra nepakankamai motyvuotas, nes Bendrasis Teismas neatsakė į jos argumentus šiuo klausimu.

57 Antra, subsidiariai apeliantė nurodo, kad nagrinėjamu atveju nebuvo tenkinamos vieno pažeidimo pripažinimo sąlygos, nes Komisija neapibrėžė atitinkamos rinkos ir nebuvo įrodytas atskirų inkriminuojamų veiksmų tarpusavio papildymo ryšys.

58 Trečia, apeliantė mano, kad bet kuriuo atveju dėl ginčijamo sprendimo, kiek jis susijęs su tam tikromis valstybėmis narėmis, panaikinimo iš dalies 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendimu *Wabco Europe ir kt. / Komisija* (T-364/10, EU:T:2013:477), 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendimu *Keramag Keramische Werke ir kt. / Komisija* (T-379/10 ir T-381/10, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:457) ir 2013 m. rugsėjo 16 d. Sprendimu *Duravit ir kt. / Komisija* (T-380/10, nepaskelbtas Rink., EU:T:2013:449), ir dėl to, kad tam tikros įmonės galėjo nežinoti apie visą pažeidimą, negali būti kalbama apie bendrą pažeidimą, kaip jis apibūdintas ginčijamame sprendime.

59 Komisija mano, kad reikėtų atmesti antrąjį apeliacinio skundo pagrindą.

Teisingumo Teismo vertinimas

60 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką SESV 101 straipsnio 1 dalis gali būti pažeista ne tik atskiru veiksmu, bet ir keliais veiksmais arba tęstine veika, nors viena ar kelios šių kelių veiksmų ar tęstinio elgesio sudedamosios dalys taip pat galėtų būti pripažintos atskiru minėtos nuostatos pažeidimu. Taigi, jei įvairiais veiksmais vykdomas „bendras planas“, nes siekiama vieno tikslo – iškreipti konkurenciją vidaus rinkoje, Komisija turi teisę priskirti atsakomybę už tokius veiksmus, remdamasi dalyvavimu darant visą pažeidimą (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 24 d. Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija* ir *Komisija / Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P ir C-294/13 P, EU:C:2015:416, 156 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką).

61 Įmonė, dalyvavusi darant tokį vieną sudėtinį pažeidimą savo veiksmais, priskirtinais prie susitarimo ar suderintų veiksmų, turinčių antikonkurencinį tikslą, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, ir kuriais siekiama prisidėti prie bendro pažeidimo darymo, taip pat gali būti atsakinga už kitų įmonių veiksmus darant tą patį pažeidimą visą jos dalyvavimo jį darant laikotarpį. Taip yra tuo atveju, kai įrodoma, kad minėta įmonė ketino savo elgesiu prisidėti prie visų dalyvių siektų bendrų tikslų ir žinojo apie tikrąjį kitų įmonių siekiant tų pačių tikslų planuotą ar praktiškai įgyvendintą elgesį arba galėjo protingai jį numatyti ir buvo pasirengusi prisiimti riziką (šiuo klausimu žr. 2015 m. birželio 24 d. Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija* ir *Komisija / Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P ir C-294/13 P, EU:C:2015:416, 157 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

62 Taigi įmonė gali būti tiesiogiai atlikusi visus vieną tęstinį pažeidimą sudarančius antikonkurencinius veiksmus ir tokiu atveju Komisija turi teisę jai priskirti atsakomybę už visus veiksmus, todėl ir už visą šį pažeidimą. Įmonė taip pat gali būti tiesiogiai atlikusi tik kelis vieną ir tęstinį pažeidimą sudarančius antikonkurencinius veiksmus, tačiau galėjo žinoti apie visus numatytus ar įgyvendintus kitų kartelio dalyvių neteisėtus veiksmus siekiant tų pačių tikslų arba protingai juos numatyti ir buvo pasirengusi prisiimti su tuo susijusią riziką. Tokiu atveju Komisija taip pat turi teisę priskirti šiai įmonei atsakomybę už visą antikonkurencinį elgesį, sudarantį tokį pažeidimą, todėl ir už visą pažeidimą (žr. 2015 m. birželio 24 d. Sprendimo *Fresh Del Monte Produce / Komisija* ir *Komisija / Fresh Del Monte Produce*, C-293/13 P ir C-294/13 P, EU:C:2015:416, 158 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

63 Be to, siekiant skirtingus veiksmus pripažinti vienu tęstiniu pažeidimu, nereikia patikrinti, ar tarp jų yra vienas kito papildymo ryšys, t. y. ar kiekvienu iš jų buvo siekiama vienos arba kelių pasekmių įprastai konkurencijai ir darant pažeidimą prisidėta prie bendro antikonkurencinio poveikio, kurio norėjo jo autoriai, vykdantys bendrą vieno tikslo siekiantį planą. Tačiau sąlyga, susijusi su vieno tikslo sąvoka, reikalauja, kad būtų patikrinta, ar nėra pažeidimą sudarantiems skirtingiems veiksmams būdingų veiksnių, kurie gali rodyti, kad realaus kitų dalyvių elgesio tikslas arba antikonkurencinis poveikis nėra tokie patys, todėl jis nėra „bendro plano“ dalis, nes siekiama vieno tikslo – iškreipti konkurenciją vidaus rinkoje (šiuo klausimu žr. 2013 m. gruodžio 19 d. Sprendimo *Siemens ir kt. / Komisija*, C-239/11 P, C-489/11 P ir C-498/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:866, 247 ir 248 punktus).

64 Be to, remiantis Teisingumo Teismo praktika negalima daryti išvados, kad SESV 101 straipsnio 1 dalyje turimos omenyje tik įmonės, vykdančios veiklą tose rinkose, kur ribojama konkurencija, ar su karteliu susijusiose žemesnės ar aukštesnės grandies arba gretimose rinkose, arba įmonės, kurios susitarimu arba suderintais veiksmais riboja savo elgesio konkrečioje rinkoje savarankiškumą. Iš tikrųjų iš nusistovėjusios Teisingumo Teismo praktikos aišku, kad SESV 101 straipsnio 1 dalyje nuoroda daroma apskritai į visus susitarimus ir visus suderintus veiksmus, kurie, esant tiek horizontaliems, tiek vertikaliems santykiams, iškraipo konkurenciją vidaus rinkoje, neatsižvelgiant į tai, kokioje rinkoje šalys vykdo veiklą, ir į tai, kad tik vienos iš jų komercinis elgesys priklauso nuo aptariamų susitarimų sąlygų (šiuo klausimu žr. 2015 m. spalio 22 d. Sprendimo *AC-Treuhand / Komisija*, C-194/14 P, EU:C:2015:717 34 ir 35 punktus bei nurodytą teismų praktiką).

65 Atsižvelgiant į šią teismų praktiką reikia, pirma, atmesti apeliantės argumentus, kad vieno, sudėtinio ir tęstinio pažeidimo sąvoka nesuderinama su SESV 101 straipsniu ir EEE susitarimo 53 straipsniu.

66 Antra, reikia konstatuoti, kad, priešingai, nei tvirtina apeliantė, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 32–34, 41, 42 ir 46–48 punktuose primindamas šią teismų praktiką pakankamai motyvavo savo sprendimą.

67 Trečia, dėl apeliantės argumento, kad nagrinėjamu atveju nebuvo tenkinamos vieno pažeidimo pripažinimo sąlygos, nes Komisija neapibrėžė atitinkamos rinkos, reikia konstatuoti, kad, kaip teisingai skundžiamo sprendimo 54 punkte nurodė Bendrasis Teismas ir kaip pripažįsta pati apeliantė, tai, kad produktų ir geografinės rinkos, kuriose buvo daromas pažeidimas, yra atskiros, bet kuriuo atveju netrukdo konstatuoti vieno pažeidimo. Todėl šis argumentas yra netinkamas.

68 Ketvirta, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 63–71 punktuose nepadarė teisės klaidos, kai nusprendė, kad Komisija šiuo atveju galėjo konstatuoti vieną tikslą, įrodantį, jog buvo daromas vienas pažeidimas. Iš tikrųjų, remiantis skundžiamo sprendimo 66, 69 ir 71 punktuose konstatuotomis faktinėmis aplinkybėmis, jis pakankamai įrodė, kad atskirais inkriminuojamas veiksmas buvo siekiama vieno tikslo, t. y. koordinuoti visų vonios kambario įrangos gamintojų elgesį didmenininkų atžvilgiu. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, priešingai, nei nurodo apeliantė, kaip matyti iš minėtų 66, 69 ir 71 punktų, vieno tikslo sąvoka buvo apibrėžta remiantis ne bendra nuoroda į konkurencijos iškraipymą rinkose, kuriose darytas pažeidimas, o įvairiais objektyviais veiksniais, kaip antai centriniu didmenininkų vaidmeniu platinimo grandinėje, šios grandinės ypatumais, koordinavimo organizacijų ir daugiaprekių asociacijų buvimu, slaptų susitarimų įgyvendinimo panašumu ir atitinkamų veiksmų sutapimu priemonių, geografiniu ir laiko atžvilgiu.

69 Tokiomis aplinkybėmis, nesant būtinybės nustatyti inkriminuojamų veiksmų papildomo ryšio, nes vienas ir tęstinis pažeidimas gali būti inkriminuojamas nekonkuruojančioms įmonėms ir tam nereikia visada apibrėžti atitinkamų rinkų, atsižvelgiant į tai, kad apeliantė, pirma, yra atsakinga už savo tiesioginį dalyvavimą darant inkriminuojamą pažeidimą ir, antra, už netiesioginį dalyvavimą jame, nes žinojo apie visus numatomus ar kitų nagrinėjamo kartelio dalyvių atliktus neteisėtus veiksmus siekiant tų pačių tikslų arba galėjo juos pagrįstai numatyti ir prisiėmė su tuo susijusią riziką, negalima kaltinti Bendrojo Teismo nusprendus, kad Komisija nepadarė jokios klaidos, kai konstatavo, kad nagrinėjamu atveju buvo padarytas vienas ir tęstinis pažeidimas.

70 Galiausiai dėl argumentų, susijusių su ginčijamo sprendimo daliniu panaikinimu kitose Bendrojo Teismo bylose dėl to paties pažeidimo, kaip nagrinėjamasis šiuo atveju, reikia priminti, kad įrodymų, susijusių su atskiromis nacionalinėmis rinkomis, vertinimas priklauso išimtinei Bendrojo Teismo kompetencijai. Kadangi šiais argumentais buvo ginčijama išvada dėl vieno, sudėtinio ir tęstinio pažeidimo, reikia pažymėti, jog, to, kad Bendrasis Teismas iš dalies panaikino ginčijamą sprendimą, kiek jis susijęs su tam tikrų įmonių dalyvavimu darant pažeidimą tam tikrose geografinėse rinkose konkrečiais laikotarpiais, nepakanka paneigti Bendrojo Teismo išvados dėl bendro plano, apimančio tris prekių pogrupius ir šešias atitinkamas valstybes nares, ir identiško tikslo iškreipti konkurenciją buvimo. Bet kuriuo atveju tokie daliniai panaikinimai gali lemti tik kiekvienai atitinkamai įmonei skirtos baudos dydžio sumažinimą tiek, kiek apskaičiuojant joms skirtą baudą buvo atsižvelgta į atitinkamas geografines rinkas.

71 Taigi antrasis apeliacinio skundo pagrindas atmestinas kaip iš dalies netinkamas ir iš dalies nepagrįstas.

Dėl trečiojo ir ketvirtojo pagrindo, susijusių su neribotos jurisdikcijos kontrole ir baudos proporcingumu

Šalių argumentai

72 Nurodydama trečiąjį ieškinio pagrindą apeliantė tvirtina, kad norėdami užtikrinti teisinį saugumą ir teisingą bylos nagrinėjimą Bendrasis Teismas ir Teisingumo Teismas kiekvienoje nagrinėjamoje byloje dėl Komisijos nustatytos vienkartinės ar periodinės baudos turi veiksmingai įgyvendinti Sąjungos teisės

aktų leidėjo jiems pagal Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnį suteiktą neribotą jurisdikciją, ypač kai jokia teisės norma nenumato sankcijų suderinimo ir kai apskaičiuodama baudas už 1998–2006 m. Komisija taikė tris skirtingus metodus.

73 Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas, nepaisydamas apeliantės reikalavimų, atliko tik baudos dydžio apskaičiavimo teisėtumo kontrolę.

74 Be to apeliantė tvirtina, kad nagrinėjamu atveju Bendrasis Teismas, atsižvelgdamas į pažeidimo, kuris apėmė tik kelias, daugiausiai mažas valstybes nares, sunkumą, turėjo sumažinti baudą. Šiuo atveju neįmanoma suprasti, kodėl Komisija už nagrinėjamą elgesį nubaudė griežčiau nei tokio paties pobūdžio kartelių, apimančių visą Europos ekonominės erdvės teritoriją, atveju.

75 Be to, apeliantė ginčija tai, jog jai nebuvo sumažinta bauda dėl pernelyg ilgos administracinės procedūros trukmės (beveik šešeri metai).

76 Nurodydama ketvirtąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliantė tvirtina, kad skundžiamame sprendime buvo pažeistas proporcingumo principas, įtvirtintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnio 3 dalyje, pagal kurį sankcija turi atspindėti pažeidimo sunkumą. Šiuo klausimu apeliantė mano, kad norėdamas nustatyti šį sunkumą Bendrasis Teismas turėjo atsižvelgti į nagrinėjamo pažeidimo poveikį rinkai ir į apyvartą atitinkamose rinkose, tačiau to nepadarė.

77 Bendrasis Teismas taip pat turėjo įsitikinti, kad ginčijamame sprendime numatytų baudų dydis, apskritai paėmus, buvo proporcingas, o jis toks nebuvo, nes buvo skirta 6,08 mln. EUR bauda, o su susitarimu susijusi apyvarta sudarė apie 3,88 mln. EUR.

78 Taigi apeliantė Teisingumo Teismo prašo ištaisyti šias Bendrojo Teismo klaidas ir pačiam sumažinti skirtos baudos dydį.

79 Komisija prašo atmesti trečiąjį ir ketvirtąjį pagrindus.

Teisingumo Teismo vertinimas

80 Iš nusistovėjusios teismo praktikos matyti, kad SESV 263 straipsnyje nustatyta teisėtumo kontrolė reiškia, kad Sąjungos teismas vykdo teisinę ir faktinę ginčijamo sprendimo kontrolę, atsižvelgdamas į ieškovo nurodytus argumentus, ir kad jis turi teisę vertinti įrodymus, panaikinti minėtą sprendimą ir pakeisti baudų dydžius (šiuo klausimu žr. 2014 m. liepos 10 d. Sprendimo *Telefónica ir Telefónica de España / Komisija*, C-295/12 P, EU:C:2014:2062 53 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

81 Teisėtumo kontrolę papildo neribota jurisdikcija, kuri Sąjungos teismui buvo suteikta pagal Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnį, remiantis SESV 261 straipsniu. Ši jurisdikcija, be paprastos sankcijos teisėtumo kontrolės, teismui suteikia teisę pakeisti Komisijos vertinimą savuoju ir dėl to panaikinti, sumažinti ar padidinti skirtą vienkartinę ar periodinę baudą (žr. 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Chalkor / Komisija*, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 63 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

82 Siekdamas įvykdyti kontrolės pasinaudojant neribota jurisdikcija, kaip tai suprantama pagal Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnį, reikalavimus dėl baudos Sąjungos teismas, įgyvendindamas SESV 261 ir 263 straipsniuose numatytus įgaliojimus, turi išnagrinėti visus su teisės ar fakto klausimais susijusius kaltinimus, kuriais siekiama parodyti, kad baudos dydis neatitinka pažeidimo sunkumo ir trukmės (žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Komisija / Parker Hannifin Manufacturing ir Parker-Hannifin*, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 75 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

83 Vis dėlto šios neribotos jurisdikcijos įgyvendinimas neprilygsta patikrinimui savo iniciatyva, o procesas vyksta pagal rungimosi principą. Būtent ieškovas iš principo turi nurodyti su ginčijamu sprendimu susijusius ieškinio pagrindus ir pateikti įrodymų šiems pagrindams pagrįsti (žr. 2014 m. gruodžio 18 d. Sprendimo *Komisija / Parker Hannifin Manufacturing ir Parker-Hannifin*, C-434/13 P, EU:C:2014:2456, 76 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

84 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad tai, jog teismas savo iniciatyva nekontroliuoja viso ginčijamo sprendimo, nepažeidžia veiksmingos teisminės gynybos principo. Iš tikrųjų pagal šį principą nereikalaujama, kad Bendrasis Teismas, kuris, žinoma, turi pareigą atsakyti į nurodytus ieškinio pagrindus ir vykdyti teisės ir fakto klausimų kontrolę, savo iniciatyva turėtų iš naujo išsamiai išnagrinėti bylos medžiagą (žr. 2011 m. gruodžio 8 d. Sprendimo *Chalkor / Komisija*, C-386/10 P, EU:C:2011:815, 66 punktą).

85 Be to, pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką tik Bendrasis Teismas turi kompetenciją nustatyti, kaip kiekvienu konkrečiu atveju Komisija įvertino neteisėtos veiklos sunkumą. Nagrinėjant apeliacinį skundą, Teisingumo Teismo vykdoma kontrole, viena vertus, siekiama patikrinti, kiek Bendrasis Teismas teisės požiūriu teisingai atsižvelgė į visus veiksnius, svarbius pažeidimo sunkumo laipsniui pagal SESV 101 straipsnį ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnį nustatyti, o antra vertus, įvertinti, ar Bendrasis Teismas teisės požiūriu pakankamai nuodugniai išnagrinėjo argumentus, nurodytus grindžiant prašymą sumažinti baudą. Sąjungos konkurencijos teisės pažeidimų sunkumas turi būti vertinamas remiantis daugeliu veiksnių, pavyzdžiui, baudų atgrasomuoju poveikiu, konkrečiomis bylos aplinkybėmis ir jos kontekstu, įskaitant kiekvienos nagrinėjamos įmonės elgesį, vaidmenį, kurį kiekviena iš jų vaidino sudarant kartelį, pelną, kurį jos galėjo gauti dėl šių veiksmų, jų dydį ir atitinkamų prekių vertę, taip pat pavojų, kurį tokie pažeidimai kelia Sąjungos tikslams (šiuo klausimu žr. 2013 m. liepos 11 d. Sprendimo *Team Relocations ir kt. / Komisija*, C-444/11 P, nepaskelbtas Rink., EU:C:2013:464, 95, 99 ir 100 punktus).

86 Be to, apeliacinėje byloje priimdamas sprendimą teisės klausimais Teisingumo Teismas negali teisingumo sumetimais savo vertinimu pakeisti Bendrojo Teismo įgyvendinant savo neribotą jurisdikciją pateikto vertinimo dėl įmonėms už Sąjungos teisės pažeidimą skirtų baudų dydžio. Taigi tik tuo atveju, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad sankcijos dydis yra ne tik netinkamas, bet ir toks didelis, kad jį būtų galima laikyti neproporcingu, reikėtų konstatuoti, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą dėl to, kad baudos dydis yra netinkamas (be kita ko, žr. 2013 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Quinn Barlo ir kt. / Komisija*, C-70/12 P, EU:C:2013:351, 57 punktą ir nurodytą teismų praktiką).

87 Trečiasis ir ketvirtasis pagrindai nagrinėtini atsižvelgiant į šią teismo praktiką.

88 Iš minėtos teismo praktikos aiškiai matyti, kad, pirma, įgyvendinant neribotą jurisdikcija atliekama tik skirtų sankcijų kontrolė, o ne viso ginčijamo sprendimo kontrolė, ir, antra, nei neribotos jurisdikcijos, nei teisėtumo kontrolės negalima prilyginti *ex officio* kontrolei, todėl pagal jas nereikalaujama, kad Bendrasis Teismas *ex officio* iš naujo išsamiai išnagrinėtų bylą, neatsižvelgdamas į ieškovo kaltinimus.

89 Nagrinėjamu atveju reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas nuo skundžiamo sprendimo 335 punkto atliko veiksmingą baudos dydžio kontrolę, atsakė į įvairius apeliantės argumentus ir minėto sprendimo 397–402 punktuose nusprendė dėl reikalavimų sumažinti baudos dydį, taigi, priešingai, nei teigia apeliantė, neapsiribojo vien šio dydžio teisėtumo kontrole. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas konkrečiai minėto sprendimo 384 punkte nurodė, kad 15 % „pažeidimo sunkumo“ koeficientas ir „papildoma suma“ buvo minimalūs atsižvelgiant į tai, kad nagrinėjamas pažeidimas buvo labai sunkus, paskui to paties sprendimo 397–401 punktuose nusprendė, kad nė vienas iš apeliantės pirmojoje instancijoje pateiktų įrodymų neleido sumažinti baudos dydžio.

90 Konkrečiai dėl pažeidimo sunkumo nagrinėjimo, kurį ginčija apeliantė, reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 381 punkte priminė konkrečiai 2006 m. gairių 23 punktą, kuriame nurodyta, kad „horizontalūs kainų nustatymo, rinkos pasidalijimo ir gamybos ribojimo

susitarimai, kurie paprastai būna slapti, dėl savo pobūdžio laikomi vienu iš didžiausių konkurencijos apribojimų. Laikantis konkurencijos politikos, už juos turėtų būti griežtai baudžiama. Taigi pardavimo vertės dalis, į kurią bus atsižvelgiama tokių pažeidimų atveju, paprastai bus didelė“. Bendrasis Teismas minėto sprendimo 383 punkte išdėstė Komisijos ginčijamo sprendimo 1211 konstatuojamojoje dalyje pateiktus motyvus, kad horizontalus kainų koordinavimas dėl paties savo pobūdžio buvo didžiausias konkurencijos ribojimas ir kad pažeidimas buvo vienas, sudėtinis ir tęstinis, apimantis šešias valstybes nares ir susijęs su trimis prekių pogrupiais, paskui to paties sprendimo 384 punkte konstatavo išskirtinai sunkų nagrinėjamo pažeidimo pobūdį, kuris leidžia taikyti 15 % koeficientą dėl sunkumo, o to skundžiamo sprendimo 385 punkte pabrėžė apeliantės dalyvavimą „centrinėje įmonių grupėje“, kuri darė nustatytą pažeidimą.

91 Taip atsižvelgęs į visus vertinant inkriminuojamo pažeidimo sunkumą reikšmingus veiksnius (horizontalus kainų koordinavimas ir apeliantės dalyvavimas, be kita ko, buvo įrodytas), taip pat atsakęs į apeliantės argumentus šiuo klausimu Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos ir įvykdė savo pareigą atlikti veiksmingą ginčijamo sprendimo teisminę kontrolę.

92 Dėl pernelyg ilgos administracinės procedūros trukmės vertinimo reikia priminti, kad nors Komisijos padarytas protingo laikotarpio laikymosi principo pažeidimas gali pateisinti jos sprendimo, priimto po SESV 101 ar 102 straipsniu grindžiamos administracinės procedūros, panaikinimą, nes tai irgi yra atitinkamos įmonės teisės į gynybą pažeidimas, toks protingo laikotarpio laikymosi principo pažeidimas, net jei būtų įrodytas, negalėtų lemti skirtos baudos sumažinimo (be kita ko, žr. 2016 m. birželio 9 d. Sprendimo CEPSA / Komisija, C-608/13 P, EU:C:2016:414, 61 punktą ir 2016 m. birželio 9 d. Sprendimo PROAS / Komisija, C-616/13 P, EU:C:2016:415, 74 punktą ir nurodytą teismų praktiką). Nagrinėjamu atveju, kaip matyti iš šio sprendimo 75 punkto, akivaizdu, jog savo argumentu, kad Bendrasis Teismas neteisingai vertino pernelyg ilgą administracinės procedūros trukmę, apeliantė siekia tik jai skirtos baudos dydžio sumažinimo.

93 Taigi neatsižvelgiant į tai, ar šis argumentas pagrįstas, jis turi būti atmestas kaip netinkamas.

94 Galiausiai dėl pačios baudos dydžio proporcingumo pažymėtina, kad apeliantė nepateikia jokių argumentų, įrodančių, kad skirtos sankcijos dydis yra netinkamas ar per didelis. Šiuo atžvilgiu argumentas, kad 6,08 mln. EUR baudos dydis yra neproporcingas su karteliu susijusiai apyvartai, sudarančiai 3,88 mln. EUR, turi būti atmestas. Iš tikrųjų nagrinėjamu atveju akivaizdu, kad *Villeroy & Boch* ir jos dukterinėms bendrovėms skirtas galutinis baudos dydis buvo sumažintas tiek, kad neviršytų 10 % bendros jų apyvartos praėjusiais ūkiniais metais, kaip nurodyta Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalyje. Ši riba užtikrina, kad baudos lygis nebūtų neproporcingas įmonės dydžiui, kurį parodo jos bendra apyvarta (šiuo klausimu žr. 2005 m. birželio 28 d. Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. / Komisija*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, EU:C:2005:408, 280–282 punktus).

95 Taigi trečiasis ir ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindai turi būti atmesti kaip iš dalies netinkami ir iš dalies nepagrįsti.

96 Kadangi nebuvo patenkintas nė vienas apeliantės pateiktas apeliacinio skundo pagrindas, reikia atmesti visą apeliacinį skundą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

97 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra nepagrįstas, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas. Pagal to paties reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniam procesui pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas ir apeliantė pralaimėjo bylą, pastaroji turi jas padengti.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. Atmesti apeliacinį skundą.

2. Priteisti iš *Villeroy & Boch Austria GmbH* bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.